

IFJÚSÁG
KUTATÁS

SZOMBATHELY 2015

KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Készítette:

Millennium Intézet Alapítvány

Vezető kutatók:

Éliás Zsuzsanna

Némethy Szabolcs

Megrendelő:

Szombathely Megyei Jogú Város

Önkormányzata

2015

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	1
1 Vezetői összefoglaló.....	2
2 Bevezetés	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3 A vizsgálat módszeréről	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4 Szombathely népessége, valamint a vizsgálatban érintett korcsoport néhány népmozgalmi, statisztikai adat tükrében	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.1 A statisztikai elemzés korlátairól.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.2 Szombathely város népmozgalmi adatai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3 Korösszetétel	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5 A válaszadók alcsoportonkénti főbb jellemzői, jövőre vonatkozó tervei.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.1 Az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.2 A középfokú oktatási intézmények tanulói	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.3 A felsőoktatásban tanulók	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.4 Az „aktív kereső” válaszadók	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6 A „szolgáltatásokkal” kapcsolatos elégedettség a teljes mintában, valamint az élethelyzet alcsoportokban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.1 Ingyenes szolgáltatások	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.2 Gyermekintézmények.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.3 Iskolák.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.4 Egészségügyi ellátás.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.5 Közlekedés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.6 Közterek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.7 Életkörülmények.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.8 Szabadidő, kultúra, sport.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6.9 Szombathely az interneten	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7 Szabadidőmérés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7.1 A szabadidő mennyisége egy átlagos hét közbeni, illetve hétvégi napon.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7.2 Egyes szabadidős tevékenységek gyakorisága	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8 Az egyes intézmények, létesítmények, vendéglátó-helyek látogatásának gyakorisága.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9 Médiahasználat.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9.1 Rádió, televízió.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9.2 Nyomtatott sajtótermékek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9.3 Internetes felületek, alkalmazások	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
10 Közösségi aktivitás válaszadóink körében	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
11 Szombathely, mint élettér.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
12 Mellékletek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
12.1 Kérdőívek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
12.2 Adattáblák.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Millennium Intézet Alapítvány Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának pályázatán nyerte el a szombathelyi 13-30 korosztály demográfiai jellemzőit bemutató, szükségleteit felmérő és elemző kutatási tevékenység elvégzésének lehetőségét.

A vizsgálat a 13-30 éves korosztály négy alcsoportra bontásával, csoport specifikus kérdőív segítségével online történt. A négy alcsoport:

- 1.) az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói
- 2.) a középfokú oktatási intézmények nappali munkarendű diákjai
- 3.) a felsőoktatási intézmények nappali munkarendű hallgatói
- 4.) a szombathelyi foglalkoztatónál dolgozó levő 30 évesek és fiatalabbak, valamint a 30 évesnél fiatalabb munkanélküliek, gyermekgondozási ellátásban részesülők, közmunkások, ill. a munkaerőpiacra még be nem lépett fiatalok.

1.1 Módszertan

A célcsoport megkérdezését a korosztály szokásaihoz, viselkedéséhez igazodó módszerrel anonim, interneten elérhető kérdőívvel végeztük. A kérdőív mind hagyományos számítástechnikai, mind pedig mobil eszközökön elérhető volt, és kitöltése alcsoporttól függően 10-15 percet vett igénybe. A [netkérdőív](#) jó módszer, ha rövid idő alatt nagyszámú vizsgálati egységet akarunk elérni, és a kérdezőbiztossal való lekérdezéssel szemben rendkívül költséghatékony. Ugyanakkor az ilyen típusú vizsgálatnál nem a reprezentativitás a fő szempont, hanem az, hogy a célcsoport minél nagyobb számban legyen elérhető. A célcsoportok tagjaihoz való eljutáshoz különféle elérési csatornákat vettünk igénybe, ezek – miként a válaszadók főbb jellemzőit bemutató tábláink mutatják, - eltérő hatékonysággal működtek.

A feladat, melyet a megrendelő megfogalmazott, nem egy hagyományos, klasszikus ifjúságszociológiai kutatás elvégzése volt, hanem egy, a 13-30 évesekre és azok alcsoportjaira vonatkozó [szükségletfelmérés](#). A jó kommunikálhatóság érdekében terveztünk logót, választottunk egy hívó mondatot, és szükségletfelmérésünket „ifjúságkutatásnak” neveztük el.

A netkérdőív adatait a főbb kérdéscsoportok szerint, a közös kérdések esetében az egyes alcsoportokra nézve tematikusan dolgoztuk fel, ez a tematika strukturálja az elemzésünket is.

A netkérdőívünket végül 3903 fő 13-30 év közötti fiatal töltötte ki.

1.2 Szombathely és a vizsgált korosztály néhány demográfiai adat tükrében

Szombathelyen a KSH adatai szerint a 15 évvel korábbihoz képest kb. 5.000 fővel élnek kevesebben (2015. évben 77.458 fő) vagyis egy tendenciájában egyre inkább fogyó és öregedő népeiséget látunk, ahol a halálozások rendre meghaladják a születések számát, és a 2008 óta pozitív vándorlási egyenleg sem kompenzálja ezt a népességfogyást.

Enyhe hullámmákkal ugyan, de a fiatal korcsoportokban is folyamatos fogyást figyelhetünk meg. A 13-30 éves korcsoport, mint két végpont közötti népességkülönbség 30 %, azaz ha a 30 éveseket 100%-nak vesszük, a mai 13 évesek száma 1/3-al kevesebb.

1.3 A válaszadók alcsoportonkénti főbb jellemzői, jövőre vonatkozó tervei

1.3.1 Általános iskola 7-8. osztályos tanulói:

Az általános iskola hetedikes, nyolcadikos tanulói többségükben nemcsak azt tudják, hogy középiskolai tanulmányaik során milyen intézmény típusban mit akarnak tanulni, hanem azt is, hogy ezt Szombathelyen tennék.

A hazai felsőoktatási intézményt preferálók aránya 40,2 %, míg külföldön továbbtanulni szándékozóké 13,7%.

A tanulók felnőtt életének helyszínére rákérdező kérdésünk esetében egyharmadnyi a bizonytalanok aránya (32,9%), de a Szombathelyen (17,5%), vagy Vas megyében (6,8%) maradók aránya nem éri el a 25%-t sem. Másként, háromnegyedük vagy nem tudja, hogy hol akar felnőttként élni, vagy nem Szombathelyt jelöli meg. A Budapestre vándorolni szándékozók aránya 5,8%, vagyis a főváros sem igazi alternatíva már! A kiáramlás iránya külföld. A válaszadók bő harmada (34,5%) ezt jelölte meg.

1.3.2 Középiskolások:

A középiskolásoknak csak tizede az, aki a válaszadás időpontjában úgy nyilatkozik, hogy nem szeretné folytatni tanulmányait. Negyedük ezt még nem döntötte el. Több mint hatvan százalékuk azonban valamilyen formában tovább akar tanulni. A leginkább motiváltak a tanulás folytatása irányában a gimnáziumi tanulók (91,7%). Ugyanez az arány a szakközépiskolák esetében nem éri el az 50 %-ot, a szakiskolák esetében az 1/3-os arányt (30,5%). A továbbtanulás konkrét irányát tekintve a bizonytalanok aránya csaknem 40 %. Az egyetemre, főiskolára készülők aránya 29,4%, és meglepően magas a felsőoktatási szakképzést tervezők (26,7%) mértéke.

A legnépszerűbb továbbtanulási célpont (hagyományosan) Budapest. A második legnagyobb csoport a külföldi tanulási lehetőségeket preferálja, 12,6%. A helyben, Szombathelyen tanulni vágyók aránya ettől nem sokkal marad el: 12,1%. A hagyományosan sokak által választott egyetemi centrumok (Győr 5,3%; Pécs 4,1%) együttes aránya nagyjából megegyezik a más magyar egyetemi városokban tanulni vágyók arányával, 9,4% illetve 9,9%.

A tanulmányai végeztével a jelenlegi középiskolások legnagyobb csoportja külföldön szeretne élni, dolgozni, 35,2%. A Szombathelyen (10,2%) és Vas megyében (13,2%) élni, dolgozni vágyók aránya együtt sem éri el a 25%-ot. A bizonytalanok aránya középiskolás válaszadóink közt éppen egyharmad.

1.3.3 Felsőoktatásban tanulók:

A 408 válaszadó 41,6% lakik Szombathelyen vagy valamelyik Szombathely környéki településen, további 16,2%-uk Vas megyében, másik megyében 42,2%. A megkérdezettek többsége, 84,3 %-a nőtlen, hajadon, mindössze 14,9 % él párkapcsolatban, azon belül is döntően élettársiban.

A felsőfokú tanulmányokat csak minden ötödik (20,1 %) válaszadónk tekinti befejezettnek jelenlegi képzésének elvégzésével. Amíg 43,3 % biztosan folytatni akarja tanulmányait, addig további bő harmaduk (36,6%) ezt még nem döntötte el.

A válaszolók harmada Vas megyében képzeli el életét, miközben állandó lakhellyel Vas megyében az összes válaszadóink fele bír. (40% vagy Szombathelyen, vagy a környékbeli településeken bír lakhatással.) További harmaduk még nem döntött, 15% szeretne külföldre menni. Másként Szombathely megtartó erején lehetne még javítani.

1.3.4 Aktív kereső válaszadók:

Azokat a 18-30 éves fiatalokat, akik nem tanulnak, hanem a munkaerőpiacon vannak jelen, négy csoportba gyűjtöttük: aktív kereső, közfoglalkoztatott, gyermekgondozási ellátásban (gyes, gyed, stb.) részesülők, munkanélküliek, illetve a nem tanulók, nem dolgozók, azaz eltartottak. A nem aktív kereső munkavállalók három kategóriájában nagyon kis elemszámú kérdőívünk gyűlt össze, ezért úgy döntöttünk, hogy ezeket a kategóriákat egy, az „aktív keresők” nevet viselő nagy csoportba vonjuk össze.

A válaszadók bő 3/4-e Szombathelyen, vagy az agglomerációban lakik, 12,2 % a más megyéből Szombathelyen dolgozók aránya. A válaszolók 59,4%-a nőtlen, hajadon. Élettársi kapcsolatban él csaknem negyedük, további 13,9% házas.

4,7%- vagy a 8 általánossal vagy avval sem rendelkezik. Középfokú végzettséggel bír 30,8%. Felsőfokú végzettségű 51,2%, amihez hozzá vehetjük azt a 7%-ot, akik a nyelvvizsga hiánya miatt nem jutnak hozzá diplomájukhoz.

Nem akar Szombathelyről elköltözni a válaszadók 45,7 %-a, azaz csaknem fele. Még nem tudja közel egynegyede, bő negyede azonban határozott igennel válaszolt. Körükben a legnagyobb csoport külföldre igyekszik, a válaszadók 10,5 %-a. Költözne, de a szombathelyi agglomerációban tervezi jövőjét további 8,1 %. A költözés okai közt a leggyakoribb a pénzügyi ok (18 fő), ezt követi a munkahelyi ok (11 fő), kevésbé jelentős arányú a családi (10 említés), illetve a lakhatási (9 említés) ok.

1.4 A szolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettség

A vizsgált célcsoport önmagában is egy rendkívül heterogén, sokfélesége miatt összetett szelete Szombathely város társadalmának. Célszerűnek láttuk, hogy a különböző élethelyzetek mentén fogalmazzuk meg a vizsgálat eredményeit.

A város egyik igazi sikertörténetének tekinthetjük az önkormányzat által szervezett [ingyenes nagyrendezvényeket](#). A legelégedettebbek az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói (94,5%), őket követik a középiskolások (93%), némileg csökkenő tendenciát mutat, de még így is 85 % feletti a felsőfokon tanulók (89,3%), valamint az aktív munkavállalói korosztály az elégedettségben.

Ingyenes wifi: Ahogy nő az életkor, úgy csökken az elégedettek aránya, az „aktív keresők” csoportjában már nem éri el az 50%-ot.

Iskolák: Az általános iskola megítélésében a pozitív értékek aránya 80 %. A középiskolákkal a legelégedettebbek a válaszadóink, a pozitív értékek aránya közel 90%-os. A helyi felsőoktatásról a válaszadók 2/5-e, 40,6 % nem mondott véleményt. A szombathelyi tanulási lehetőségekkel „teljes mértékben” elégedettek aránya a teljes populációban 21,4 %, a „többnyire igen” pedig 59,8 %. A vélemények legjobban az aktívak körében szóródnak.

Egészségügyi ellátás: Az alapellátással való elégedettség mértéke az életkor növekedésével csökken, az általános iskolások körében mért 81,5 %-ról a munkavállalói csoportban mért 59,1 %-ra. A szakellátás megítélésében az alapellátáshoz képest gyökeres változást tapasztaltunk. Az elégedettek aránya jelentősen visszaesett.

Közlekedés: Az összes élethelyzet csoportban legalább 2/3-os a közutakat jónak ítélik aránya. Minden második válaszadó többnyire elégedett a tömegközlekedéssel, a távolsági közlekedéssel és a kerékpárutakkal.

Közterek: Jó a megítélése a parkoknak, játszótereknek. A köztisztaság esetében az összességében jó megítélés mellett megoszlottak a vélemények. A közbiztonsággal a válaszadók negyede kisebb-nagyobb mértékben nem elégedett.

1.5 Életkörülmények:

Jövedelem: A szombathelyi jövedelmi viszonyokkal, kereseti lehetőségekkel teljes mértékben elégedettek aránya 10% alatti, az aktívak és felsőfokú oktatásban lévők között mindössze 3,4-3,5 %.

Lakhatás: Megítélésében éles törés van a tanulók és a dolgozók között. Míg az előbbiek háromnegyede jónak, az utóbbi csoport, a dolgozók több mint fele inkább rossznak, 20%-uk kifejezetten rossznak látja a város kínálta lehetőségeket.

Munkalehetőségek: Sokan nem alkottak véleményt, mintegy 30 %-nyi fiatal, zömükben általános és középiskolások. Akik igen, azok közül minden második válaszadó valamilyen mértékben elégedetlen.

Vásárlási lehetőségek: A pozitív válaszok aránya meghaladja a 70 %-ot.

1.6 Szabadidő, kultúra sport:

Könnyűzene: A vélemény minden korcsoportban jó, átlagosan 72,5%.

Mozi: Az elégedettek aránya meghaladja a 90%-ot is.

Színház: A válaszadók szűk egyharmada nem nyilvánít véleményt. Aki értékeli, az jónak tartja a helyi teátrumot.

Sportolási lehetőségek, sportrendezvények: A megítélés itt is egyöntetű, jóval 80%-ot meghaladó az elégedettség mértéke.

Szórakozási lehetőségek: A diákok és hallgatók számára a szombathelyi szórakozási lehetőségek jók; éles fordulat van a keresők körében, ahol az inkább negatív válaszok aránya meghaladja az 50 %-t.

1.7 Szabadidőmérleg

Az al csoportok szabadidő mérlegét két dimenzióban vizsgáltuk: egyrészt mennyi szabadidővel rendelkeznek válaszadóink egy átlagos hétköznapon és hétvégén, másrészt a szabadidő eltöltésével kapcsolatban a tevékenységek gyakoriságára kérdeztünk rá. Az elemzési egység itt is a korábban használt al csoportok lesznek.

Az adatok szerint, a napi nyolc óra pihenés nagy többség számára korcsoporttól függetlenül csak a hétvégi napokra igaz. Alaposabb kutatást igényelne ennek okainak feltárása. Az eredmények tükrében egy kissé túlterhelt ifjúság képe sejlik fel, amelyben van egy olyan csaknem 10%-nyi réteg, amelynek hétköznapokon nem jut egyetlen órányi szabadidő sem. Ez azt is jelenti, hogy szabadidő mérlegben a programok kiválasztásánál, inkább az alkalmi, vagy a hétvégi rendszerességgel végezhető programok és az azoknak otthont adó intézmények kerülnek előtérbe.

A szabadidő eltöltésének leggyakoribb módja a számítógép használattal összefüggő chat, facebook, stb. Csak ezt követi a barátokkal történő kötetlen együttlét. A filmnézés, zenehallgatás is gyakran netes csatornán keresztül történik.

Az éttermek, sportrendezvények, mozi, hangversenyek stb. látogatása inkább alkalmi, de heti, havi gyakorisággal bíró szabadidős tevékenység. A számítógépes filmnézéshez és zenehallgatáshoz képest

alacsony az olvasásra, rádióhallgatásra, Tv nézésre fordított idő. Van azonban igény a társasjátékok és egyéb közösségi tevékenységek iránt is. A fiatalok időt fordítanak családi kapcsolataik ápolására épp úgy, mint a házimunkára.

1.8 Intézmények, létesítmények, vendéglátóhelyek látogatásának gyakorisága

A vizsgált intézmények egy része vagy területspecifikus, vagy rétegspecifikus szolgáltatásokat nyújt. Ezek ismertsége és látogatottsága egyaránt alacsony (pl. Herényiek háza, Oladi ÁMK, Agora, LOGO, Esélyek háza, vagy a Bábszínház, stb.). A kutatás egyik fontos tanulsága, hogy a „komoly” műfajok (színház, komolyzenei hangverseny) ismertsége és megítélése jó, azonban a szabadidő mérlegben már kis súllyal szerepel a tevékenységet képviselő konkrét helyi intézmény (pl. Bartók terem, Weöres Sándor Színház) látogatottsága, vagy éppen az ismertsége alacsony. Azaz van egy dichotómia, aminek a tartalma az, hogy általában ismerik, tudnak róla és jónak is értékelik az egyes intézmények által képviselt tevékenységeket, de fogyasztóként nem jelennek meg a fiatal válaszadóink. Ilyen kettősséget nem mértünk a könnyű, szórakoztató műfajokban érintett intézményeknél. Legjobb példa erre a mozik látogatottsága. Egy másik tanulsága a vizsgálatnak, hogy a hagyományos tudásszerzés formái és intézményei is visszaszorulóban vannak, olyanok, mint az olvasás és ezzel összefüggő könyvtárlátogatás, valamint a múzeumlátogatások is.

Külön kategóriát képviselnek a találkozási pontként értelmezhető vendéglátóhelyek és azok rendezvényei, valamint a sportrendezvények.

1.9 Média használat

Ebben a korosztályban megváltozott médiahasználati szokásokat mértünk. A rádió és televízió használatot megelőzte az internetes médiák használata. Ezen belül is a hírportálok használata gyakoribb. A nyomtatott sajtótermékek egyre kisebb jelentőségűek az információszerzésben, a megyei napilap esetében is látszik, hogy az online felület használata, - ha kis mértékben is - de meghaladja a nyomtatott formátumét. Ahhoz képest, hogy a rádióhallgatás a szabadidő mérlegben egyre csökkenő mértékben van jelen, a két legnagyobb helyi rádió hallgatottsága jónak mondható.

1.10 Közösségi aktivitás válaszadóink körében

A válaszadóink több mint fele nem jelez semmilyen közösségi tagságot, tevékenységet. A leggyakoribb közösségi aktivitás a sport, amelynek részesedése ugyan az életkor előre haladtával egyre csökken, de vezető helyét megőrzi. A második leggyakoribb a vallási közösségi tagság. A művészeti ágak közül leggyakoribb a zenekari tagság. Az összességében alacsonynak mért állatvédő szervezetek béli tagság meghaladja a karitatív egyesületekben mért tevékenységet.

1.11 Szombathely, mint élettér

A válaszadóink fele az 5-ös skálán 4-5-ös értékeket adott arra a kérdésre, hogy mennyire szeret itt élni. Ez a tendencia erősebb, ha a válaszadóink közül a szombathelyi állandó lakosokat nézzük. A

várost mások számára a válaszadók inkább ajánlják, mint nem, de figyelemre méltó tény, hogy az itt élő fiatalok jobban szeretnek itt élni, minthogy azt másoknak ajánlják. A különbség minden korcsoportban 10 % körüli. Szombathely turisztikai vonzerejével kapcsolatos válaszok: csaknem minden második válaszadó a várost e tekintetben közepesre értékeli. A második legnagyobb csoport a Szombathelynek kis turisztikai vonzerőt tulajdonító válaszadók csoportja (30%).